

През 2000 г.¹ около 13% от БВП са изразходвани за социални дейности², като по-голямата част от средствата са за пенсии за прослужени години (64%) и за социална защита (7% за обезщетения при безработица, 5% за инвалидност и др.). По този показател България не се различава много от европейските страни.

Таблица 1

РАЗХОДИ ЗА СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ ПРЕЗ 2000 Г.

Страна/район	Процент от БВП
България	13.35
Източна и Централна Европа	
Средно	10.94
Максимум (Полша)	21.35
Западна Европа	
Средно	12.34
Максимум (Люксембург)	19.32
Минимум (Исландия)	5.37

Източник: Social Protection and Poverty Reduction in Bulgaria, Cornelia Mihaela Tesluic.

Независимо от големите социални разходи, стратегическите цели на социалната политика за редуциране на бедността все още не са постигнати. По данни от проведените три изследвания на Световна банка³ делът на бедните нараства от 5.5% през 1995 до 36% през 1997 и спада на 11.7% през 2001 г.

Три основни групи причини могат да обяснят необходимостта от активна социална политика чрез повишаване на заетостта и доходите от труд.

Първо, развитието и особеностите на пазара на труда и техният ефект върху икономическото и социалното развитие на страната. Основен проблем е конфликтът между предлаганата работна сила (стареене на населението, ниско образование и квалификация) и голяма, непреодолима безработица. Съществува едно непрекъснато растящо напрежение на пазара на труда, породено от т. нар. резерв от работна сила (продължително безработни, част от неактивното население), който е с ниски възможности за реализация на пазара на труда поради липса на квалификация, неатрактивност на предлаганите работни условия на труд и т. н.

¹ За периода 1991-2000 г. социалните разходи са между 8 и 15% от БВП.

² През 2000 г. действат около 34 социални програми, обособени в 4 основни групи: социални помощи (7); обезщетения, свързани с пазара на труда (8); пенсионно осигуряване (6); еднократни и семейни помощи (13).

³ Изследванията са проведени от "Галъп Интернешънъл" през 1995, 1997 и 2001 г. За линия на бедност е прието 2/3 от средното потребление на лице през 1997.